

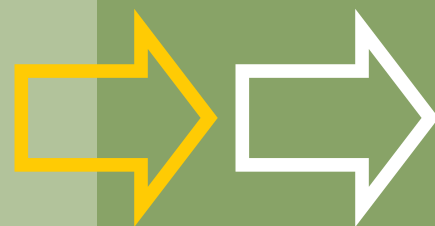
สุวัฒน์ ญาณะโค - ไพรัช ใหม่ชมภู

ครูพันธุ์ใหม่จากชายขอบ

Suwat Yanakho – Pairat Maichomphu **New-Blood Teachers from Afar**

สุวัฒน์ ญาณะโค และไพรัช ใหม่ชมภู แม้จะมาจากต่างโรงเรียนต่างพื้นที่ แต่มีความเหมือนกันอยู่อย่างหนึ่งคือ เป็นครูที่ไม่ยอมสอนนักเรียนตามสายพานการผลิตแบบเดิมๆ คนหนึ่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหนองหล่ม จังหวัดลำพูน ที่จัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาได้ผลเป็นเยี่ยม จนได้รับรางวัลมากมาย และมีสถาบันระดับชาติเข้ามาดูงานและสนับสนุน อีกคนหนึ่งเป็นอดีตผู้บริหารการศึกษาที่ริเริ่มงานวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วม เป็น “หัวหน้าไพรัช” ที่ได้รับความเคารพนับถือกว้างขวาง และดำรงตำแหน่งล่าสุดเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม

Suwat Yanakho and Pairat Maichomphu may come from different schools in different areas but they are alike in one aspect i.e. teachers who do not teach according to the old style of manufacturing conveyor. One is the Director of Wat Nong Lom School in Lamphun Province, who organizes the instruction of environment science so excellently it has been granted a lot awards with constant visits and supports from many national institutions. The other is the former educational administrator who initiated a research to develop a participatory local curriculum. Widely respected “Chief Pairat” is now the Director of Chiang Dao Witthayakhom School.

**อาจารย์ทั้งสองท่าน เห็นปัญหาอะไร
ในระบบการเรียนการสอนที่มีอยู่
ที่ทำให้อยากพัฒนากระบวนการใหม่ๆ
อย่างหลักสูตรท้องถิ่น**

อ. ไพรัช : ตอนที่กลุ่มโรงเรียนในเขตพื้นที่อำเภอเชียงดาว มารวมตัวกันทำโครงการวิจัย เพื่อค้นหาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่ดีนั้น พวกเราประชุมหารือกันบ่อย จำได้ว่าเราสรุปปัญหาการสอนแบบเดิมไว้ 3 ประเด็น คือ (1) ความไม่เชื่อมโยงระหว่างกระบวนการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนกับวิถีชีวิตในชุมชน ระบบการศึกษาที่ทำให้เกิดความรู้สึกแปลกแยกจากชุมชน ไม่ตระหนักถึงปัญหาของชุมชนที่ตัวเองอาศัยอยู่ ส่งผลให้ชุมชนเกิดความอ่อนแอ (2) การศึกษาเน้นความเป็นปัจเจกบุคคล ตอบสนองความต้องการส่วนตัวเป็นหลัก เป็นการผลิตคนเข้าสู่ระบบการแข่งขัน มุ่งสู่งานแสวงหารายได้เพื่อตัวเอง ละเลยคุณธรรมและจริยธรรม (3) การศึกษาไม่ได้สร้างกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม โดยเฉพาะกับสังคมท้องถิ่น ใกล้ตัว...ความจริง โรงเรียนคือบ้านหลังที่สองที่ผู้ปกครองคาดหวังว่าจะหล่อหลอมลูกหลานของตนให้เป็นคนดี แต่สถานการณ์ขณะนี้คือ เยาวชนกำลังมีปัญหาคุณธรรมและจริยธรรม ขาดความเข้าใจรากเหง้า และที่นำเศร้าคือ การที่เด็กปฏิเสธอาชีพพ่อแม่ของตัวเอง หรือดูถูกอาชีพที่สูญเสียตัวเองเรียนมา

อ. สุวัฒน์ : ก็คงคล้ายๆ กัน ระบบการศึกษาของเรามันมีลู่มีสายพานส่งไปเรื่อย เด็กๆ จากโรงเรียนวัดก็จะไปต่อโรงเรียนประจำจังหวัด ไปมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อเป็นอย่างนี้โรงเรียนก็ต้องจัดการเรียนการสอนแบบที่มุ่งความเป็นเลิศทางวิชาการ เพื่อให้

เด็กของตัวเองสอบติดไปเรียนต่อได้ และก็ขึ้นอยู่กับชุมชนด้วยว่ามีคาดหวังกับโรงเรียนทางด้านไหน ซึ่งก็มีผู้ปกครองที่อยากให้ลูกเรียนทางวิชาการเข้มๆ เพื่อจะไปเรียนต่อ

**ถ้าเช่นนั้น หลักสูตรท้องถิ่นจะเกิดขึ้น
ได้จากปัจจัยอะไรบ้าง**

อ. สุวัฒน์ : จริงๆ แล้วครูมีเสรีภาพที่จะสร้างหลักสูตรเอง แต่ไม่กล้า ที่ไม่กล้านั้นส่วนหนึ่งเกิดจากความเข้าใจเดิมที่คิดว่าหลักสูตรท้องถิ่นคือพวกงานเกษตร เลี้ยงไก่ปลูกผัก ก็สอนต่อๆ กันมาแบบนั้น แต่พอบอกว่าหลักสูตรท้องถิ่นไม่ใช่อย่างนี้ ก็ไม่รู้จะเริ่มต้นอย่างไร ศึกษาในเทศกก็ไม่มีความเข้ามาช่วยเหลือตรงจุดนี้ อีกประการหนึ่งคือ ภาระงานของครูมีมาก นอกจากการสอนแล้ว ก็มีเรื่องอื่นอีกเยอะ จะมี

**เยาวชนกำลังมีปัญหาคุณธรรมและจริยธรรม
ขาดความเข้าใจรากเหง้า และที่นำเศร้าคือ การที่เด็กปฏิเสธ
อาชีพพ่อแม่ของตัวเอง หรือดูถูกอาชีพที่สูญเสียตัวเองเรียนมา**

Youths are having morality and ethics problems. They lack the understanding of their roots. It is sad that children refuse their parents' professions or even look down on the professions that send them to education.

**WHAT PROBLEMS BOTH OF YOU SEE
IN THE EXISTING INSTRUCTION
SYSTEM, WHICH INSPIRE YOU TO
DEVELOP SUCH A NEW PROCESS AS
LOCAL CURRICULUM?**

Mr. Pairat : When schools in Chiang Dao District gathered to do the research project to find directions in developing good local curriculum, we discussed frequently. I can remember that we concluded the problems of the old instruction into 3 issues as follows (1) no link between learning management process in schools and the way of life in the community. Educational system that is an alien to the community and doesn't realize the problems of the community they live in has weakened the community, (2) Education has focused on individualism and aims to mainly respond to personal needs. It has produced people into competition system, aimed at earning money for themselves and ignoring morality and

ethics, (3) Education doesn't create social learning process, especially with nearby local society. In fact, schools are the 2nd home that parents have expected to refine their children to be good. However, in current situation, youths are having morality and ethics problems. They lack the understanding of their roots. It is sad that children refuse their parents' professions or even look down on the professions that send them to education.

Mr. Suwat : It's quite the same. Our educational system has a conveyor sending children from temple schools to provincial schools to Chiang Mai University. This is why schools have to organize the instruction that aims at academic excellence so that their students can pass the entrance exams

for further study. It also depends on how communities expect from schools. Parents want their children to study hard in academics for further education.

**IF IT IS SO, ON WHAT FACTORS CAN
LOCAL CURRICULUM OCCUR?**

Mr. Suwat : Actually, teachers are free to create their own curriculum but they dare not, which is partly due to the old understanding that local curriculum is agriculture, feeding chickens, growing vegetable. It has been continuously taught like that. However, when saying that local curriculum is not like this, they don't know how to start. Education officers don't have time to help at this point. In addition, teachers have a lot of burden. Apart from teaching, they have other works. At election time,

การเลือกตั้งก็มาเอาครูไปประชุม 3 วัน
อนามัยมาก็ประชุมครู มาตรวจฉันทักเรียน
ก็เป็นภาระครูอีกเยอะแยะไปหมด
ทุกวันนี้ยังมีเรื่องจำนวนครูลดลง เพราะ
early retire จากการปฏิรูปโครงสร้างอีกด้วย
ครูก็เหนื่อย ไม่อยากลงแรงเพิ่ม และ
สาม ถ้าผู้บริหารไม่เข้าใจ ก็จบเลย

อ. ไพรัช : ครบ ปัจจัยสำคัญที่สุดคือครู
ถ้าครูไม่เข้าใจชุมชนกับการมีส่วนร่วม ก็ทำ
หลักสูตรท้องถิ่นแบบที่เราพูดกันไม่ได้
เพราะพื้นฐานสำคัญที่สุดเป็นเรื่อง
กระบวนการ หมายถึงการทำหลักสูตร
ท้องถิ่นแบบที่ครูกับชาวบ้านทำงานร่วมกัน
ถกเถียงกัน ครูไปนอนค้างกับชาวบ้าน
ได้รู้ว่าชาวบ้านมีความรู้อะไรและมีปัญหา
อะไรบ้าง อยากให้ลูกหลานเรียนรู้อะไร
ซึ่งในกระบวนการอย่างนี้ ครูก็ได้เรียนรู้
ชุมชน ชุมชนก็ได้เรียนรู้จากครู ซึ่งครูก็มี
บทบาทนำอยู่แล้ว ในการจัดเวทีประชุม
บันทึกข้อมูล

อีกอย่าง การมีส่วนร่วมมันไม่ใช่เอา
ชาวบ้านมาช่วยพัฒนาโรงเรียน ช่วยหา
งบประมาณ หรือโรงเรียนตั้งคณะกรรมการ
พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของตัวเอง
แล้วเชิญชาวบ้านมารับฟังถ้อยคำร่วมกัน
เป็นแบบเก่าที่ทำกันมาตลอด มันไม่ได้
“ใจ” ชาวบ้าน แต่ถ้าจัดกระบวนการมี
ส่วนร่วมโดยตั้งใจจะเรียนรู้จากกันและกัน
จริงๆ ตั้งใจจะค้นหาความต้องการของ
ชุมชนจริงๆ สุดท้ายมันจะออกมาได้แน่นอน
ครับ เป็นหลักสูตรท้องถิ่นที่ใช้กระบวนการ
เป็นหัวใจ และเกิดการเรียนรู้ทุกชั้นตอน

อ. สุวัฒน์ : ถ้าครูไม่ติดกรอบ จะตอบ
คำถามของผู้ปกครองได้ แต่ปัญหาอยู่ที่
การทำหลักสูตรท้องถิ่นแบบนี้ ต้องใช้เวลา
ใช้กระบวนการค้นหา ทดลอง ยกวางแผน
การสอน กลับไปกลับมา เป็นภาระ
งานที่หนัก ผู้ซึ่งคือมือหลักสูตรท้องถิ่น
สำเร็จรูปที่ขายๆ กันดีกว่า เปิดสอน
เอาตามนั้น

มีอุปสรรคด้านนโยบาย หรือตัวระบบ ที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น แบบเน้นกระบวนการด้วยหรือเปล่า

อ. สุวัฒน์ : ก็มีส่วน มันไม่มีระบบยกย่อง
สนับสนุนครูหรือโรงเรียนที่ทำหลักสูตร
ท้องถิ่นดีๆ ทำให้ชุมชนเข้มแข็งขึ้นมา
ผมว่าปัญหาใหญ่อยู่ที่ครูมีความคิด
เปรียบเทียบกับระหว่างครูที่จัดกับครูที่ไม่จัดว่า
เราทำเหนื่อยยากเราก็ได้ขึ้นเดียว คนอื่น
เขาไม่ได้ทำเขาก็ได้ขึ้นหนึ่งเหมือนกัน
ทำไมเราต้องเหนื่อยต้องทำงานเพิ่ม คือ
อันนี้ถ้าความคิดไม่ชัด ก็จะไม่มีการใส่ใจทำ

อ. ไพรัช : ถ้าตีความหลักสูตรท้องถิ่นแตก
ครูจะไม่เหนื่อย เพราะชาวบ้านเขาพร้อม
จะช่วยด้วยความรู้สึกที่ว่าโรงเรียนทำเพื่อเขา
ในอดีต ในพื้นที่ครูเป็นอีกชนชั้นหนึ่ง
ชนชั้นผู้รู้ ดังนั้นจึงไม่ค่อยฟังชาวบ้าน
แต่ ณ วันนี้ ครูต้องสร้างความเข้าใจใหม่ว่า
การศึกษาไม่ได้อยู่ในโรงเรียน การปฏิรูป
การศึกษาก็บอกแล้วว่า โรงเรียนต้องคิดถึง
การศึกษาทั้งที่มีอยู่ในโรงเรียน นอกโรงเรียน
และตามอัธยาศัย กระแสสังคมก็มี ชาวบ้าน
ก็ตื่นตัวเริ่มเข้ามาตรวจสอบโรงเรียน
ครูและโรงเรียนต้องปรับตัว มันเหมือน
ไม่ทำไม่ได้ และถ้าจะทำเรื่องนี้จริงๆ
ฝ่ายการเมืองฝ่ายนโยบายต้องเข้าใจใหม่
เช่นกันว่านี่คือฐานของการพัฒนาประเทศ

teachers are put into 3-day meeting.
Health matters also involve teachers
in meetings. Even students' urine
test is also teachers' job. There're
a lot more. These days, the number
of teachers is reduced because
of early retirement from structure
reform. Teachers are exhausted
and don't want to sweat more and
if administrators don't understand,
it's the end.

Mr. Pairat : The most important
factor is teacher. If teachers don't
understand communities and
participation, they can't create local
curriculum like what we're talking
about today. This is because the most
important basis is process, which
means making local curriculum in

which teachers and villagers work
together and discuss. Teachers spend
the nights with villagers and know
what knowledge and what problems
villagers have and what they want
their children to learn. In this process,
teachers will know the community
and the community will also learn
from teachers. Teachers would have
a leading role in organizing meetings
and record information.

In addition, participation is not
to bring villagers to help with school
development, mobilizing fund. Or
schools set up their own educational
institution curriculum development
committee and invite villagers to
listen to them and take pictures
together. This is what's previously
done and it cannot appeal to
“the mind” of villagers. However, if
participation process is intentional to
learn from one another and to search
for real needs of the community.
In the end, it can certainly come out
to be local curriculum that relies
principally on process and learning
can occur at every step.

Mr. Suwat : If teachers are not stuck
in the box, they can answer parents'
questions. However, the problem in
making this kind of local curriculum is
it needs time to search for, experiment
and draft instruction plan, back and
forth process. It's a burden. It's
easier to buy ready-made local
curriculum and teach by that.

IS THERE ANY OBSTACLE IN TERMS OF POLICY OR SYSTEM THAT IS NOT FAVORABLE TO THE DEVELOPMENT OF PROCESS-ORIENTED LOCAL CURRICULUM?

Mr. Suwat : There are some since
there's no system that praises or
supports teachers or schools that
make good local curriculum that
can strengthen communities. I think
the big problem is that teachers
have ideas comparing between
teachers who make or don't make the
curriculum. We work hard but still get
1 step. Those who don't also get the

**ได้เห็นผลกระทบหรือความเปลี่ยนแปลง
อะไรบ้าง จากกระบวนการของ
หลักสูตรท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม**

อ. สุวัฒน์ : เริ่มต้นเลย ความรู้แบบนี้มันไม่มี
อยู่ในโรงเรียน แต่อยู่ที่ชาวบ้าน ครูต้องไป
เอาจากชาวบ้าน ซึ่งชาวบ้านเองก็ไม่เชื่อมั่น
ตัวเอง กลัวครูไม่ยอมรับ กลัวเด็กคิดว่า
ความรู้ชาวบ้านเป็นเรื่องเขยๆ แต่เมื่อใช้
กระบวนการแบบนี้ ครูเปลี่ยนความคิด
เปลี่ยนท่าทีเลย ที่เห็นชัดมากๆ คือชุมชน
ซึ่งพัฒนาไปเร็วมาก ชุมชนกระตือรือร้น
เข้ามามีบทบาทช่วยเหลือโรงเรียนทุกด้าน
อย่างที่โรงเรียนวัดหนองหล่มนี้ ชาวบ้าน
เข้ามาช่วยกิจกรรมการเรียนการสอน
ด้านสิ่งแวดล้อมศึกษาแก่นักเรียนในการทำ
กิจกรรมตามโครงการทำแนวป้องกันไฟป่า

ในส่วนของนักเรียนอาจจะไม่เห็น
ชัดมาก เนื่องจากเป็นนักเรียนชั้นประถม
ศึกษา แต่ก็มีความคิดว่าเด็กที่จบไปแล้ว
ไปเรียนต่อที่อื่น ยังกลับมาช่วยเหลือครู
และโรงเรียนในการจัดกิจกรรมร่วมกับ
ชาวบ้านอยู่ หรืออย่างนักเรียนที่กำลังเรียน
ที่คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ก็มา
บอกว่าได้ใช้กระบวนการวิเคราะห์ป่าชุมชน
7 ขั้นตอนในการเรียน

อ. ไพรัช : ผมคิดว่าผลกระทบต่อตัวผู้เรียน
สูงมาก นั่นคือในเชิงการสร้างจิตสำนึก
รักชุมชนรักท้องถิ่น อยากรดูแลท้องถิ่น ซึ่งคง
จะวัดเป็นรูปธรรมไม่ได้ชัด แต่เวลาเด็กเรียน
ด้วยการปฏิบัติที่นั่น สมอของเขเปิด
ทำให้มีความสุขกับการเรียนรู้ การปฏิรูป
บอกว่าต้องให้เด็กเป็นศูนย์กลาง
ครูไม่เข้าใจว่าสำคัญอย่างไรจนกว่าจะได้
ผ่านกระบวนการแบบนี้ เป็นสถานการณ์
ที่ทำให้ครูเรียนรู้สิ่งใหม่ และพบว่าตัวเอง
ไม่รู้อะไรเลยในเรื่องท้องถิ่น

มันเป็นกระบวนการทางสังคมที่ปรับ
ความคิดครู ปรับความสัมพันธ์ของชุมชน
เมื่อก่อนครูที่เข้าหาชาวบ้าน ก็มีแต่ไป
กินเหล้าตีไก่กับชาวบ้าน ส่วนชาวบ้าน
คนเฒ่าคนแก่ เมื่อก่อนสั่งสอนอะไร
ลูกหลานก็ไม่ฟัง จูนกันไม่ติด งานบุญ
งานปอยมีแต่คนแก่ๆ แต่เมื่อได้มาเข้าร่วม
กระบวนการของหลักสูตรท้องถิ่นแบบนี้
เกิดการฟื้นฟูความสัมพันธ์ในทางบวก
การร่วมไม้ร่วมมือกัน ไม่เพียงแต่ในเรื่อง
การเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่นเท่านั้น
แต่ในทุกๆ เรื่องของชุมชน และนี่แหละคือ
กระบวนการฟื้นคืนชุมชนเข้มแข็ง
ความสำคัญมันอยู่ตรงนี้...ผมอยู่เชียงดาว
มีความสุขมากเลย เหมือนอยู่ท่ามกลาง

**HAVE YOU SEEN ANY IMPACT OR
CHANGE FROM THE PARTICIPATORY
LOCAL CURRICULUM PROCESS?**

Mr. Suwat : First of all, this kind of
knowledge doesn't exist in schools
but villagers. Teachers must get
it from them, while villagers aren't
confident in themselves and are
afraid that teachers won't accept
them. They're also afraid that
children will think local knowledge is
outmoded. However, with the use of
this process, teachers have changed
their thinking and attitudes. The very
obvious one is community that
has developed incredibly quickly.
Communities are enthusiastic to help

“ **ณ วันนี้ ครูต้องสร้างความเข้าใจใหม่ว่า การศึกษาไม่ได้อยู่ใน
โรงเรียน การปฏิรูปการศึกษาที่บอกแล้วว่า โรงเรียนต้องคิดถึง
การศึกษาทั้งที่มีอยู่ในโรงเรียน นอกโรงเรียน และตามอัธยาศัย**

Teachers must create a new understanding that
education isn't in schools. Education reform means that schools must think of
education in schools, out of schools and informally.

same reward. Why must we work
more and get exhausted. If this idea
is no clear, there'll be no willpower to
do it.

Mr. Pairat : If the local curriculum is
correctly interpreted, teachers won't
get exhausted because villagers aren't
ready to help with the feeling that
schools do this for them. In the past,
teacher was another class, the class of
expert so they rarely listened to
villagers. However, now, teachers
must create a new understanding that
education isn't in schools. Education
reform means that schools must think
of education in schools, out of schools
and informally. There's also a social
tendency and villagers are alert in
inspecting schools. Teachers and
schools must adjust themselves.
It's impossible not to do it and if this
must be done, policy makers and
political agencies must understand
that this is the base of national
development.

schools in all aspects. Like at Wat
Nong Lom School, local people
participate in instruction activities of
environmental science with students
in the Wildfire Protection Line Making
Project.

On student part, this may not
be so clearly seen because they're
primary students. However, some
who finished education and furthered
their studies elsewhere have come
back to help teachers and schools in
organizing activities with villagers.
Some are studying at the Faculty of
Engineering, Chiang Mai University
say that they use 7-step community
forest analysis process in their study.

Mr. Pairat : I think the impact on
learners is very high. That is in terms
of creating awareness of loving
community and locality, wanting to
take care of the locality, which can't
be clearly measured in tangible sense.
However, when students learn from

วงศ์คุณาญาติ ชาวบ้านมีงานอะไร ก็มาชวน ไปกินข้าวไปม่วนกัน ยินดีช่วยเหลืองานโรงเรียนทุกอย่าง

อาจารย์เจอปัญหาความไม่เข้าใจ จากโรงเรียนอื่น หรือหน่วยราชการ ที่ไม่เห็นด้วยหรือที่ไม่อยากทำอย่างนี้ บ้างไหม แล้วแก้ปัญหาอย่างไร

อ. สุวัฒน์ : ถึงขั้นต่อต้านนี่คงไม่มี ก็อย่าง ที่บอกว่ามีกระแสมันอยู่ ผมเห็นแต่ครูที่ไม่รู้ จะทำอย่างไรกับที่ไม่กล้าทำ เวลานี้ก็เห็นมีการรวมกลุ่มช่วยเหลือกันคิดเรื่องหลักสูตรท้องถิ่นกันอยู่หลายโรงเรียน

อ. ไพรัช : ตอนที่ผมทำโครงการวิจัยกับ กลุ่มโรงเรียนในเขตเชียงใหม่ ก็พยายาม ทำความเข้าใจกับฝ่ายบริหารทุกระดับ อธิบายว่าเราไม่ได้ทำอะไรนอกกรอบนอกทาง เราทำตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูป การเรียนรู้ กับครูด้วยกันก็คุยกันเยอะ โดยยึดหลักมาตรา 29 มาอธิบายนี่แหละ และที่เราทำก็เห็นผลว่า เด็กๆ และชาวบ้าน มีความพอใจ ชุมชนบางแห่งได้รับรางวัล อนุรักษ์ดีเด่นจากกระบวนการนี้

เท่าที่อยู่ในแวดวงครู สถานการณ์ การปฏิรูปการศึกษาเป็นอย่างไร

อ. ไพรัช : ความตื่นตัวยังมีน้อย ผมคิดว่า ระบบการประเมินครูเป็นปัญหาด้วย คือไปเน้นที่งานเอกสาร ทำให้ครูมีภาระ เพิ่มโดยไม่จำเป็น มีผลกับการสอน ความจริงผลงานของครูต้องดูที่เด็ก

แล้วการประเมินจาก สมศ. ต่อหลักสูตร ต้องถึนละ

อ. สุวัฒน์ : สมศ. คงเข้าใจในเชิงแนวคิด แต่คนที่ลงมาปฏิบัติที่นี่ไม่แน่ใจ แต่ถ้า โรงเรียนปฏิบัติตามกระบวนการ มีเนื้อหา ที่จะอธิบายได้ตามมาตรฐานหลักสูตร ก็ไม่น่าเป็นปัญหา

อ. ไพรัช : ถ้าว่ากันตามอุดมคติ การประเมิน ผลการเรียนรู้การสอน น่าจะมาจากเด็ก เด็กประเมินตัวเอง ประเมินครู ประเมิน วิทยากรชาวบ้าน ส่วนจะให้รูปแบบอย่างไร ก็ต้องคิดต่อให้เหมาะสม จะเป็นแบบ สอบถามหรือจะเป็นเวทีประชุมร่วมทุกฝ่าย มีชาวบ้านด้วย ก็น่าจะเป็นไปได้

หลักสูตรท้องถิ่นที่เป็นของดีของแท้ จะต้องพัฒนาต่อไปเรื่อยๆ ไหม

อ. สุวัฒน์ : ครับ อย่างหลักสูตรท้องถิ่น ของโรงเรียนวัดหนองหล่มนี้ จะพัฒนา จากกรณีป่าชุมชนไปสู่อุตสาหกรรมเกษตร การแปรรูปเห็ด เพราะชาวบ้านมีความรู้ ตรงนี้ และเห็นตามธรรมชาติในป่าชุมชน

the practice, their brains are open, making them happy with learning. The reform says that it must be child-centered but teachers don't understand the importance of this until they've been through this process. It's a situation when teachers learn new things and find that they don't know anything about the locality.

It's a socialization process to adjust teacher's thinking and community relation. In the past, when teachers approached local people, they just drank and fought anything to their descendants, were not listened to; they just couldn't mingle. There're only the old joining the merit making. However, participating in the process of local curriculum like this can recover positive relationship and cooperation, not only in the matter of local curriculum instruction but also every matter. And this is the strengthening of communities. The key is here.

I live happily in Chiang Dao; it's like living among relatives. Villagers always invite me to their function and celebration. They're pleased to help with all school works.

HAVE YOU EVER MET WITH ANY WRONG UNDERSTANDING FROM OTHER SCHOOLS OR PUBLIC SECTOR AGENCIES THAT DISAGREE WITH OR DON'T WANT TO DO THIS? HOW DO SOLVE THIS PROBLEM?

Mr. Suwat : There's no such thing as opposition because it's a trend. I see teachers who don't know how to do it and those who are afraid to. Right now in many schools there're groups to help one another thinking about local curriculum.

Mr. Pairat : When I did the research project with schools in Chiang Dao, I tried to make all levels of administrators understand. I explained that we're not going astray. We've followed the intention of learning reform. I talked a lot with teachers, explaining to them based on Section 29. And what we did have yielded results. Children and villagers are satisfied. Some communities received outstanding conservation awards because of this process.

AS YOU'RE IN THE TEACHING CAREER, HOW IS THE SITUATION OF EDUCATION REFORM?

Mr. Pairat : The alertness is quite low. I think teacher evaluation system is also problematic as it has focused on documentation, resulting in unnecessary burden on teachers. This affects teaching. In fact, teacher's work is on children.

WHAT ABOUT THE ASSESSMENT OF THE OFFICE FOR NATIONAL EDUCATION STANDARDS AND QUALITY ASSESSMENT (ONESQA) ON LOCAL CURRICULUM?

Mr. Suwat : The ONESQA may understand the concept but those who come down to practice, I'm not sure. If schools follow the process with the content that can be explained according to curriculum standards, there should be no problem.

ก็เยอะมาก เราก็คิดต่อยอดหลักสูตรไปใช้เทคโนโลยีขั้นสูงขึ้น มีการบริหารจัดการด้วย นี่จะเป็นคำตอบว่าหลักสูตรท้องถิ่นรับใช้ชุมชนและสร้างความมั่นคงได้อย่างไร รวมถึงเป็นการต่อยอดพัฒนาไปท่ามกลางโลกสมัยใหม่ด้วย

อ. ไพรัช : ในกระบวนการเรียนรู้ของหลักสูตรท้องถิ่น ต้องมีการป้อนกลับด้วยคือป้อนกลับไปสู่ชุมชน เพราะเมื่อมีการสรุปบทเรียน จะนำมาซึ่งการพัฒนาความรู้ขึ้นไปเรื่อยๆ คนนั้นเดิมตรงนี้ คนนี้เดิมตรงนั้น ในที่สุดก็อาจเกิดเป็นหลักสูตรต่อเนื่องหรือเป็นหลักสูตรใหม่เกิดขึ้น ดังนั้น หลักสูตรท้องถิ่นจึงไม่ควรหยุดนิ่ง แต่มีพัฒนาการไปเรื่อย

สมมุติ ถ้าอาจารย์เป็นฝ่ายนโยบายในกระทรวงศึกษาธิการ อาจารย์คิดว่าควรทำอะไรกับการปฏิรูปการศึกษาเป็นสำคัญ

อ. สุวัฒน์ : ครู...ครูเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะครูคือผู้ลงมือปฏิบัติ เป็นคนทำให้นโยบายเป็นรูปธรรมขึ้นมาได้ ต่อมาคือ การสร้างและสนับสนุนพื้นที่รูปธรรมอย่างชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมจัดหลักสูตรท้องถิ่น ทำอย่างไรให้มีมากและมีคุณภาพ เพื่อให้โรงเรียนตอบปัญหาของชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ทำได้ครับ เป็น “โรงเรียนในพื้นที่” ที่ไม่ใช่โรงเรียนในพื้นที่แบบของรัฐที่คิดแต่เรื่องมีคอมพิวเตอร์ ซึ่งจริงๆ แล้ว ความรู้เก่าบางอย่าง เช่น ตัวเมือง (พยัญชนะแบบล้านนา) ก็สนับสนุนและพัฒนาให้เป็นฟอนท์ (font) ตัวเมืองในคอมพิวเตอร์ได้ ความรู้ท้องถิ่นกับความรู้อสมัยใหม่พัฒนาไปพร้อมกันได้ เด็กได้เรียนเทคโนโลยีและเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นไปด้วยกัน

อ. ไพรัช : ผมอยากคิดเรื่อง “กองทุนพัฒนาครู” เราเอาครูที่ปรับตัวไม่ทันออกไปไม่ได้

เราต้องพัฒนาแต่ควรจะเป็นวิธีอบรม สัมมนาครูเสียใหม่ จัดสรรงบประมาณทุ่มลงไปยังเขตพื้นที่หรืออำเภอเลย เพื่อสนับสนุนให้ครูแสวงหาความรู้ได้อย่างเต็มที่ เช่น ทำวิจัยหรือลาเรียน รวมถึงการดูแลชีวิตและสวัสดิการครูอย่างเต็มที่ด้วย นอกจากนี้ หลักสูตรการผลิตครูในสถาบันอุดมศึกษา ก็ต้องปรับปรุง เช่น ให้คนเรียนครู รู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ สังคม จิตวิทยา และควรมีหลักสูตรชุมชนด้วย เพื่อให้เท่าทันกับความเปลี่ยนแปลง

Mr. Pairat : Ideologically, instruction assessment should come from students. Students assess themselves, teachers and local instructors. Suitable format should be furthered thought out, whether it should be questionnaire or meeting of all parties with villager’s participation. This can also be possible.

SHOULD GOOD AND AUTHENTIC LOCAL CURRICULUM BE CONTINUOUSLY DEVELOPED?

Mr. Suwat : Yes. Like the local curriculum of Wat Nong Lom School, it has been developed from community forest case to mushroom process agricultural industry because local people have knowledge. There’re also a lot of mushrooms in community forest. We just extend the curriculum, using higher technology with management. This will be the answer of how local curriculum can serve community and create stability. It’s also an extensive development in the modern world.

Mr. Pairat : In the learning process of local curriculum, there must be feedback to the community. Because the lesson conclusion will lead to knowledge development, added on top by different people. At last there might be continuous or new curriculum. Therefore, local curriculum shouldn’t stand still. It needs continuous development.

IF YOU’RE THE POLICY AGENCY OF THE MINISTRY OF EDUCATION, WHAT SHOULD BE PRINCIPALLY DONE WITH EDUCATION REFORM?

Mr. Suwat : Teachers. Teachers are very important because they are practitioners. They make policy tangible. Next is to create and support tangible areas. Those communities that participate in the making of local curriculum should increase in number and quality so that schools can answer problems of communities and become a part of the community. This can be done, a “Dream School” but not the same type as the government’s with only computers. Actually, some old knowledge e.g. Mueang alphabet (Lanna alphabet) can be supported and developed to be a font in the computer. Local and modern knowledge can be simultaneously developed. Students can learn technology and local wisdom at the same time.

Mr. Pairat : I want to think about “Teacher Development Fund”. We can’t get rid of teachers who can’t keep up with the development. We must develop them but teacher training and seminar methods must be changed. Budget should be allocated to the area or district to encourage teachers to fully seek for knowledge e.g. doing research or sabbatical leave. Life and welfare of teachers should also be fully developed. In addition, teacher production curriculum in the higher education institutions must be improved. For example, those who study teacher education should know economics, sociology, psychology, and community curriculum to be up to changes.